

PREZES
URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW

DELEGATURA URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW W BYDGOSZCZY

85-097 Bydgoszcz, ul. Jagiellońska 34
Tel. (0-52) 345-56-44, Fax (0-52) 345-56-17, Tel. Centrala (0-52) 32-54-266
E-mail: bydgoszcz@uokik.gov.pl

Bydgoszcz, dnia 14 września 2001r.

znak: RBG-5002-S-09/01/1615/DK

Decyzja nr RBG 36/2001

Na podstawie art.85 ust.1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. Nr 122, poz. 1319), w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, **odmawia się** wszczęcia postępowania antymonopolowego w sprawie nakazania zaniechania stosowania przez Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Olsztynie praktyk ograniczających konkurencję, polegających na nadużywaniu pozycji dominującej na lokalnym rynku dostaw ciepła poprzez:

- narzucanie nieuczciwych cen za dostarczane ciepło, ustalonych w *Taryfie dla ciepła* zatwierdzonej decyzją Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 19 maja 2001r. (Nr OGD-820/156-A/24/2001/II/MS),
- przeciwdziałanie ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania konkurencji, na skutek eliminowania z rynku Spółki Stomil – Olsztyn,
- narzucanie uciążliwych warunków umów sprzedaży ciepła, przynoszących dostawcy nieuzasadnione korzyści.

Uzasadnienie

W dnia 11 czerwca 2001r. do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatury w Bydgoszczy wpłynął wniosek Warmińsko – Mazurskiego Stowarzyszenia Odbiorców Energii Ciepłej, Gazu, Energii Elektrycznej i Wody KONSUMENT z siedzibą w Olszynie (zwanego dalej: Stowarzyszeniem) o wszczęcie i przeprowadzenie kontroli

w stosunku do Miejskiego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Olsztynie (zwanego dalej MPEC) w zakresie przestrzegania przepisów ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (zwanej dalej: ustawą antymonopolową).

Na wezwanie Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w imieniu którego działa Dyrektor Delegatury w Bydgoszczy (zwany dalej Prezesem UOKiK lub organem antymonopolowym), w piśmie z dnia 6 sierpnia 2001r. (znak: S/68/2001) Stowarzyszenie sprecyzowało swe zarzuty, domagając się wydania decyzji w przedmiocie nakazania MPEC zaniechania stosowania praktyk ograniczających konkurencję określonych w art. 8 ust. 2 pkt 1, 5 i 6 ustawy antymonopolowej.

W ocenie Wnioskodawcy:

1. ceny zawarte w *Taryfie dla ciepła* są cenami nieuczciwymi. Ceny za usługi przesyłowe w nowej taryfie wzrosły w porównaniu do dotychczas obowiązujących o ponad 100% , co wskazuje, iż uznać je należy za nadmiernie wygórowane. Natomiast do cen rażąco niskich należy zliczyć ceny wytwarzania energii ciepłej w ciepłowni „KORTOWO”, będącej własnością MPEC. Ceny te zostały ustalone na poziomie niższym o 24,30% w porównaniu do dotychczasowych,
2. polityka cenowa MPEC , polegająca na oferowaniu energii ciepłej po cenach rażąco niskich, powoduje eliminowanie z rynku jako bezpośredniego sprzedawcy Spółki Stomil-Olsztyn, która jest zmuszona sprzedawać energię MPEC. Dostawca zaniża ceny poniżej ponoszonych kosztów tam, gdzie może spotkać się z konkurencją (w zakresie produkcji ciepła), a jednocześnie zawyża je tam, gdzie nie ma konkurenta (w zakresie przesyłania ciepła) Takie działania przeciwdziałają ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania konkurencji,
3. MPEC narzuca swoje warunki zaopatrzenia w ciepło, dzięki czemu osiąga nieuzasadnione korzyści. Dopuszczenie do rynku Spółki Stomil – Olsztyn zmusiłoby Dostawcę do poprawy gospodarowania.

Organ antymonopolowy zważył, co następuje:

Zawarte w wniosku informacje nie wskazują na naruszenie zakazu określonego w art. 8 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. *o ochronie[...]*.

Po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego, Prezes UOKiK ustalił, iż MPEC jest przedsiębiorstwem energetycznym w rozumieniu ustawy z dnia 10 kwietnia 1997r. *Prawo energetyczne*. W dniu 19 maja 2001r. decyzją Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki (Nr OGD-820/156-A/24/2001/MS) zatwierdzona została *Taryfa dla ciepła*, opracowana przez wyżej wymienione przedsiębiorstwo.

Nie ulega wątpliwości, że od dnia 1 stycznia 1999r. zatwierdzanie i kontrolowanie taryf dla ciepła, które ustaliły koncesjonowane przedsiębiorstwa energetyczne należy do kompetencji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki (zwanego dalej Prezesem URE). Tak więc zatwierdzenie przez Prezesa URE taryfy dla ciepła skutkuje domniemaniem, iż zawarte w taryfie ceny są skalkulowane w oparciu o koszty uzasadnione. W takim stanie rzeczy niemożliwym jest uznanie cen zawartych w taryfie za ceny nieuczciwe, o czym mowa w art. 8 ust.2 pkt 1 ustawy antymonopolowej. Prezes UOKiK nie ma uprawnień, które pozwalałyby weryfikować działalność Prezesa URE, którego decyzja o zatwierdzeniu taryfy ma charakter prejudycjalny wobec działalności organu antymonopolowego. Jedynie Prezes URE uprawniony jest do prowadzenia z urzędu kontroli taryfy. W świetle art. 56 ust. 1 pkt 6 ustawy

z dnia 10 kwietnia 1997r. *Prawo energetyczne*: „*Karze pieniężnej podlega ten, kto stosuje ceny i taryfy wyższe od zatwierdzonych*”.

W obecnym stanie prawnym właściwości rzeczowej organu antymonopolowego podlega kwestia wysokości taryf, w razie zaistniałego sporu pomiędzy przedsiębiorstwem energetycznym a odbiorcą w odniesieniu do przedsiębiorstw energetycznych, których działalność nie podlega koncesjonowaniu.

Rekapitulując, w stosunkach między Stronami w zakresie rozliczeń obowiązuje taryfa zatwierdzona przez Prezesa URE. Trudno zresztą akceptować sytuację, aby Dostawca dostarczał Odbiorcy energię ciepłą poniżej uzasadnionych kosztów jej przesyłania (por. art. 45 ust. 1 ustawy *Prawo energetyczne*).

Taryfa dla ciepła nakłada na wszystkich odbiorców, obok opłaty za zużyte ciepło (zł./GJ) dalsze opłaty, a mianowicie: za moc zamówioną (zł./MW), za usługi przesyłowe (zł./MW), opłatę abonamentową (zł./przyłącze). Wspomniane dodatkowe opłaty, uzależnione od zamówionej mocy, stanowią znaczną część opłat w skali roku, niezależną od zużycia ciepła. W ocenie organu antymonopolowego, należy jednak wziąć pod uwagę, iż brak opłat o charakterze stałym, związanych z ilością ciepła zamówionego, zmuszałby przedsiębiorstwo energetyczne do tworzenia rezerw finansowych dla pokrycia kosztów związanych z utrzymaniem sieci w przypadku sprzedaży ciepła w ilości mniejszej od zamówionej. W efekcie dla stworzenia tej rezerwy dostawca musiałby podnieść cenę za dostarczone ciepło i w konsekwencji skutki mniejszej od zamówionej sprzedaży ponosiliby ci, którzy prawidłowo określili swoje potrzeby. Te same argumenty odnoszą się również do obowiązku uiszczenia opłaty abonamentowej do końca roku obrachunkowego w przypadku rozwiązania umowy.

Odnosząc się do pozostałych zarzutów Wnioskodawcy, tj.: przeciwdziałania ukształtowaniu się warunków niezbędnych do rozwoju konkurencji oraz narzucania uciążliwych warunków umów sprzedaży ciepła, organ antymonopolowy zauważa, iż są to zarzuty nie poparte żadnymi dowodami.

Zgodnie z ogólnymi regułami, do zastosowania sankcji przewidzianych w ustawie antymonopolowej, zarzut stosowania praktyk musi być udowodniony. Ciężar dowodu spoczywa tu na uprawnionym, żądającym wszczęcia postępowania antymonopolowego (vide wyrok Sądu Antymonopolowego z dnia 6 grudnia 1995r., sygn. akt XVII Amr 44/95).

Z uzasadnienia wniosku nie wynika, jak wywodzi Stowarzyszenie, aby na skutek stosowania „własnej polityki cenowej”, MPEC przeciwdziało ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania konkurencji na olsztyńskim rynku dostaw ciepła. „Polityka cenowa” Dostawcy to nic innego jak ceny i stawki opłat zawarte w *Taryfie dla ciepła*.

Na marginesie organ antymonopolowy zauważa, iż w przypadku utrudniania Spółce Stomil – Olsztyn dostępu do rynku ma ona prawo żądać wszczęcia postępowania antymonopolowego. Do dnia dzisiejszego wspomniana Spółka z takim żądaniem nie wystąpiła. Ponadto, należy zauważyć, iż utrudnianie innym przedsiębiorcom dostępu do rynku jest czynem nieuczciwej konkurencji w rozumieniu art. 15 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. *o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji* (Dz. U. Nr 47, poz. 211 ze zm.). W razie dokonania czynu nieuczciwej konkurencji, przedsiębiorca, którego interes został zagrożony lub naruszony, ma prawo dochodzić swych roszczeń na drodze postępowania przed sądem powszechnym.

Przedłożony do akt sprawy materiał dowodowy nie uzasadnia postawienia Dostawcy zarzutu nadużywania pozycji dominującej poprzez narzucanie uciążliwych warunków w umowach sprzedaży ciepła, przynoszących MPEC nieuzasadnionych korzyści.

Dla uznania nadużywania pozycji dominującej na rynku za praktykę ograniczającą konkurencję na podstawie art. 8 ust. 2 pkt 6 ustawy antymonopolowej niezbędne jest kumulatywne wystąpienie trzech przesłanek ustawowych, a mianowicie:

- 1) uciążliwego charakteru warunków umów,
- 2) narzucenie kontrahentowi tych warunków przez podmiot dominujący,
- 3) osiągnięcie nieuzasadnionych korzyści przez przedsiębiorcę.

Brak choćby jednej z tych kumulatywnych przesłanek eliminuje możliwość uznania za praktykę ograniczającą konkurencję na podstawie tego przepisu.

W ocenie organu antymonopolowego, stosowanie cen i opłat zgodnie z zatwierdzoną *Taryfą dla ciepła* nie świadczy o wystąpieniu już pierwszej z wyżej wymienionych przesłanek. Uciążliwym warunkiem umowy jest takie jej postanowienie, które zastrzega większy ciężar od powszechnie przyjętego w stosunkach danego rodzaju i to oceniany według kryteriów obiektywnych..

Na marginesie organ antymonopolowy zauważa, iż między Stronami niewątpliwie istnieje spór co do ceny za dostarczane ciepło. Może zatem wchodzić w grę ewentualność ustalenia ceny przez sąd powszechny w trybie art. 540§ 2 k.c. W świetle tego przepisu w razie sporu co do prawidłowości obliczenia ceny wynikowej cenę tę ustali sąd.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak w sentencji.

**Od decyzji niniejszej przysługuje stronom – stosownie do treści art. 479²⁸ k.p.c. -
odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Antymonopolowego, w terminie
dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Delegatury Urzędu Ochrony
Konkurencji i Konsumentów w Bydgoszczy.**

Z up. Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
Dyrektor Delegatury w Bydgoszczy
Andrzej Chajęcki

Otrzymują:

1. Warmińsko – Mazurskie Stowarzyszenie
Odbiorców Energii Ciepłej, Gazu, Energii Elektrycznej
i Wody KONSUMENT
ul. Kołobrzeska 13
10-444 Olsztyn

2. Pan Henryk Wiesław Kubczak – adwokat
Kancelaria Adwokacka
pl. Konsulatu Polskiego 1
10-532 Olsztyn